

Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko
državna sekretarka, mag. Monika Kirbiš Rojs

Gp.svrk@gov.si

Številka: 3030-2/2021/8

Datum: 26. 2. 2021

Zadeva: Odziv Razvojnega sveta KRVS na Sporazum o partnerstvu med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2021-2027, Izhodiščni osnutek - verzija II, delovno gradivo, z dne 22. 1. 2021 in sestanek z dne 10. februarja 2021

Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko je objavila osnutek Sporazuma o partnerstvu med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2021-2027 in predstavnike Razvojnega sveta kohezijske regije Vzhodna Slovenija povabila na predstavitev osnutka, ki je potekala 10. februarja 2021.

Člani ožje delovne skupine RS KRVS in člani Razvojnega sveta so osnutek in posredovana gradiva obravnavali in nanje posredujejo naslednja mnenja in pripombe za obravnavo, tudi v okviru delovne skupine za pripravo Sporazuma o partnerstvu.

Ključne zahteve RS KRVS za nadaljnje priprave vsebin Sporazuma o partnerstvu in Programov za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027:

- **Zasledovanje cilja zmanjševanja razvojnih razlik med regijami;** menimo, da osnutek ne zasleduje ključnega cilja kohezijske politike, to je zmanjševanje razvojnih razlik med regijami. Iz dokumenta ni moč jasno razbrati izhodiščnih razvojnih razlik, povečevanja razvojnega razkoraka med kohezijskima regijama in na ravni NUTS3, kjer se je razkorak v minulih letih še povečal, in naslavljanja ukrepov za zagotavljanja skladnejšega regionalnega razvoja.
- **Ohranitev sofinanciranja mehanizma za izvajanje ključnih regijskih in sektorskih projektov za premagovanje razvojnih ovir v regiji (mehanizem dogovor za razvoj regij) v okviru EKP. Regionalni pristop EKP, v pretekli perspektivi podprt s sredstvi preko izvajanja mehanizma dogovor za razvoj regij (DRR), ni več predviden.** Mehanizma CTN in CLLD ne zmoreta kvalitetno nasloviti strateških in ključnih izzivov ter potreb celotne regije, ki ju lahko naslovi DRR. Na njegove prednosti smo že opozorili, prav tako na težave pri njegovem izvajanju in predloge za izboljšanje izvajanja v trenutni finančni perspektivi (več v priloženem dopisu).
- **Sredstva za regionalni razvoj morajo biti nedvoumno predvidena in umeščena v vsebinski in finančni razrez sporazuma in programov.**
- **Aktivna vključitev (ne samo seznanitev) ustreznih regionalnih in lokalnih organov (denimo vsaj predstavniki RS KRVS v delovni skupini SVRK za pripravo PS in Programov) v fazi programiranja sporazuma in programov.**

Po pregledu osnutka in komentarjev ter stališč EK na izhodiščni osnutek izpostavljam naslednje ugotovitve:

- Podpiramo predvideno ločeno pripravo Programov za kohezijski regiji zahodne in vzhodne Slovenije, saj je potrebno glede na njuno različno razvojno stopnjo sredstva EKP v luči evropske solidarnostne usmeritve učinkoviteje usmerjati in uporabiti v manj razvitih regijah

- Pozdravljamo razširitev mehanizma teritorialnih naložb v okviru izvajanja preko CTN na vsa mesta v Sloveniji, s čimer se naslavljajo vsa večja urbana središča Slovenije kot tudi KRVS, ki je do sedaj v treh razvojnih regijah bila močno prikrajšana
- Skladno z izhodišči Sklada za pravični prehod (SPP) in prepoznanimi premogovnimi regijami v Sloveniji zagovarjamo stališče, da se izvajanje SPP umesti v Program Vzhodna Slovenija, z možnostjo koriščenja dodatnih sredstev za prestrukturiranje ogljično intenzivnih regij
- Pogrešamo temeljitejšo opredelitev stanja in razlik v razvitosti in opremljenosti s temeljno infrastrukturo (opozarjamo predvsem na kvaliteten dostop do hitrega interneta, primarnega zdravstva, ...), potrebno za ohranjanje poseljenosti
- Opozarjamo, da se namen sredstev EKP z višanjem nacionalnega prispevka za KRZS izgublja. Hkrati se slabi učinkovitost nacionalne regionalne politike zaradi manjka integralnih sredstev za ostale ključne regionalne projekte nacionalnega pomena
- **Na pomen ohranitve financiranja teritorialnega mehanizma, ki zasleduje regionalni pristop, z EU sredstvi, smo že večkrat opozorili na sejah RS KRVS in sestankih s SVRK, denimo dopis z dne 21. 7. 2020, po predstavitvi osnutka strateških izhodišč EKP 2021-2027 v okviru priprave Sporazuma o partnerstvu (priložen)**
- Predlagamo, da se vsebine, ki bodo vezane na CTN, že v sporazumu podrobneje opredelijo (denimo okviri izvajanja s potrebnimi predhodnimi pogojenostmi in metodologijo določitve CPS, F(U)O in TUS-ev, naslavljanja specifičnih ciljev, pristojni posredniški organi, možnost izvajanja aktivnosti na degradiranih-depriviligiranih območjih, za potrebe razvoja gospodarske in poslovne infrastrukture)
- V kolikor se F(U)O širi na upravičeno območje izven mestnih naselij – potrebno določiti vir sredstev
- Menimo, da je za učinkovitejše izvajanje vsebin teritorialnega pristopa smiselno uvesti spremljanje na ravni razvojnih regij, pri čemer se na ravni regije opredelijo izhodišča za dodelitev sredstev (denimo razvitost regije, število prebivalcev, stanje v gospodarstvu in zaposlovanju, ...), razen za SPP
- Pogrešamo podrobnejše usmeritve in navedbe vključenosti KRVS v pripravo upravičenih vsebin v CP 1-4 in načina izvajanja mehanizma z vključenostjo lokalnih in regionalnih akterjev
- Predlagamo večji poudarek in vključitev vsebin turizma in kulture, vlaganja v gospodarsko poslovno infrastrukturo (poslovne cone), podjetniške inkubatorje, pripravo regionalnih celostnih prometnih strategij, regionalno prostorsko načrtovanje, razvoj turističnih dejavnosti, vlaganja v državna multimodalna in kolesarska omrežja (omemba tudi pri ciljnih politike, ne le pri ukrepih po specifičnih ciljnih) kot element trajnostne mobilnosti, politiko štipendiranja – regijske štipendijske sheme, itd
- Glede na konkretnost ukrepov pri CP3 v gradivu z dne 9. 2. 2021 predlagamo, da se dodajo konkretnije tudi vse potrebne državne ceste, nadgradnje železniških prog in vozlišč ter projektiranje hitrih tras za KRVS, ne le KRZS
- Ugotavljamo, da se za neposredne aktivnosti z regionalnim načinom izvajanja v okviru mehanizma CP5, Evropa bližje državljanom, namenja le dobrih 46 mio sredstev, kar je po našem mnenju premalo (tudi samo za CLLD)
- Predlagamo jasnejšo opredelitev namenov koriščenja sredstev tehnične pomoči z možnostjo njene alokacije na nižjo raven (vsaj na raven regij) za zagotavljanje ustrezne zmogljivosti črpanja EKP sredstev
- **Skladno z načelom subsidiarnosti in večje učinkovitosti izbranih operacij predlagamo, da se v fazi programiranja sporazuma in programov aktivno vključi ustrezne regionalne in lokalne organe, ki bodo lahko dejansko izbrali in potrdili ključne regionalne in lokalne usmeritve**
- **Hkrati predlagamo, da se razširi v postopku izvajanja EKP tudi način izbire operacij tako, da bodo operacije za vsaj 50 % sredstev programa, ne le za trenutno predvidena teritorialna mehanizma, izbirali ustrezni regionalni in lokalni organi**

- V dokumentu se pojavljajo določene nepravilne rabe terminov (denimo varovana in zavarovana območja narave, str. 14).

Pred koncem žal ne moremo mimo na sestanku izpostavljene **informacije**, da bi se **preostanek sredstev mehanizma Dogovora za razvoj regij** (za obdobje 2014-2020), za katerega ne bi prispele popolne vloge za neposredno potrditev operacije na organ upravljanja do konca meseca marca, **dodelil** upravičencem **na podlagi javnega razpisa**. Temu **predlogu ostro nasprotujemo** in še enkrat poudarjamo, da so v okviru povabil za pripravo Dogovorov bili določeni roki za posredovanje vlog na posredniške organe, kar so upravičenci tudi upoštevali.

Glede na veliko število vlog je verjetno nerealno pričakovati, da bodo lahko posredniški organi vse te vloge preverili, uskladili z upravičenci, in posredovali na organ upravljanja do 31. marca 2021. Zato pozivamo organ upravljanja, da se na ravni usklajevanj s posredniškimi organi preveri in določi realen rok posredovanja vlog na organ upravljanja ter ne izvede javnega razpisa, saj verjamemo, da so upravičenci v okviru mehanizma dogovora za razvoj regije pripravili kvalitetne in ustrezne projekte.

Ob koncu bi želeli poudariti, da pandemija koronavirusa močno vpliva na gospodarstvo, zdravstvo in socialno oskrbo. Na ravni Evropske unije bomo poskušali te izzive ustrezno nasloviti z **instrumentom za okrevanje NextgenerationEU**, ki je skupaj z **večletnim finančnim okvirom EU za obdobje 2021-2027** del političnega dogovora Evropskega parlamenta in Sveta EU. Z njim bomo poskrbeli za zagon evropskega gospodarstva ter ohranjanje in ustvarjanje delovnih mest.

V Razvojnem svetu KRVS pričakujemo, kot poudarjeno že v uvodu, aktivno vključitev v proces sprejemanja vsebin in odločitev o izvajanju programov EU, ki vplivajo na razvoj kohezijske regije.

Verjamemo, da bomo po umiku oznake interno lahko tvorno sodelovali tudi pri sprejemanju vsebin nacionalnega Načrta za okrevanje in odpornost, ki bo naslovil ciljno naravnane reforme in ukrepe za zagon slovenskega gospodarstva in izboljšal razvojno stanje naših regij.

V pričakovanju dobrega nadaljnjega sodelovanja vas lepo pozdravljamo.

Pripravil:

mag. Peter Medved

Sekretar Razvojnega sveta KRVS

dr. Ivan Žagar, l. r.

predsednik Razvojnega sveta KRVS

V vednost:

- člani RS KRVS

Priloženo:

- 200721_Dopis SVRK odziv na strateška izhodišča PS 2021-2027
- 210222_Partnerski. Programi in teritorialni pristopi dopolnitve RS KRVS

